

Sygn. akt II CNP 37/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Hubert Wrzeszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 marca 2016r.,
skargi E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego
w S. z dnia 29 marca 2012r.,
wydanego w sprawie z powództwa D. F.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w P. i E. Spółce
z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w S. zasądził od pozwanego E. sp. z o.o. na rzecz powoda D. F. kwotę po 1.768,05 zł płatną corocznie do dnia 31 grudnia każdego kolejnego roku wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności poczynszy od 2008 r.; oddalił powództwo przeciwko E. sp. z o.o. w pozostałym zakresie'; oddalił powództwo przeciwko E. spółce akcyjnej w całości oraz orzekł o kosztach postępowania.

W sprawie ustalono, że D. F. jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości G. stanowiącej działki nr 109 i nr 117. Przez działki te biegnie linia energetyczna, a w jej ramach posadowiona jest infrastruktura w postaci słupów. W związku z tym powód wniósł o zasądzenie wynagrodzenia od strony pozwanej z tytułu wykonywania służebności na należących do niego działkach.

Sporne między stronami było to, czy strona pozwana dysponuje tytułem prawnym do stanowiących własność powoda gruntów w postaci służebności gruntowej uzyskanej w drodze zasiedzenia. Pozwana w dniu 31 marca 2008 r. skierowała do Sądu Rejonowego w S. I Wydziału Cywilnego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Wobec powyższego Sąd prowadzący postępowanie za sygn. akt I C .../07 w dniu 13 maja 2008 r. zawiesił je do czasu prawomocnego zakończenia sprawy o stwierdzenie nabycia prawa przez zasiedzenie.

W dniu 10 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy w S. wydał postanowienie w sprawie I Ns .../08, w którym stwierdził, że E. S.A. (będąca do 30 czerwca 2007 r. właścicielem należących obecnie do skarżącej urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości powoda) - z dniem 2 maja 2003 r. nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową obciążającą nieruchomość stanowiącą własność D. F., polegającej na możliwości korzystania z tej nieruchomości, to jest eksploatacji, dokonywania przeglądów, kontroli, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwania awarii, wymianie urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej oraz na prawie wstępu na tę nieruchomość w celu wykonywania tych prac.

Powyższy tytuł prawny do korzystania z nieruchomości powoda przeszedł na E. sp. z o.o., jako następcę prawnego E. S.A.

Po uprawomocnieniu się wyżej wskazanego orzeczenia, Sąd Rejonowy w S. podjął zawieszono postępowanie w sprawie I C .../07. Sąd Rejonowy wskazał, że nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego było dopuszczalne także przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu. Sąd stwierdził, że nabywana w drodze zasiedzenia służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu powinna mieć charakter odpłatny. Wynagrodzenie z tytułu istnienia służebności przesyłu powinno być ustalone na podstawie cen rynkowych, a jako kryteria pomocnicze należy wziąć pod uwagę: zwiększenie wartości przedsiębiorstwa, którego składnikiem stała się służebność, obniżenie wartości nieruchomości obciążonej oraz straty poniesione przez właściciela nieruchomości obciążonej.

Sąd stwierdził, że obowiązek zapłaty wynagrodzenia spoczywa na E. sp. z o.o. począwszy od chwili nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa od pozwanej pierwotnie E. spółki akcyjnej. Zważywszy, że powód nie formułował swego roszczenia wstecz, lecz domagał się ustalenia wynagrodzenia na przyszłość należało je zasądzić począwszy od miesiąca następującego po wniesieniu pozwu. Z tego względu Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego E. sp. z o.o. na rzecz powoda kwotę 1.768,05 zł płatną corocznie do dnia 31 grudnia każdego kolejnego roku wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności począwszy od 2008 r.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo przeciwko E. spółka akcyjna wskazując, że spółka ta zbyła na rzecz E. sp. z o.o. zorganizowaną część przedsiębiorstwa, w tym sieć elektroenergetyczną posadowioną na nieruchomości powoda i na dzień wniesienia pozwu tylko E. sp. z o.o. była właścicielem tych urządzeń.

Pozwana E. sp. z o.o. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 29 marca 2012 r., zaskarżając go w całości. W skardze zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego: art. 365 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego: art.

305¹ k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 172 k.c. oraz art. 225 k.c. Skarżąca wskazała, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z następującymi przepisami prawa: art. 365 § 1 k.p.c., art. 305¹ w zw. z art. 292 k.c. i art. 172 k.c. oraz art. 224 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym, co do zasady, od orzeczeń sądu drugiej instancji (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Jedynie w wyjątkowych wypadkach, w razie naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka, dopuszczalne jest wniesienie tej skargi od wyroku sądu pierwszej instancji, mimo nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków prawnych (art. 424¹ § 2 k.p.c.). W orzecznictwie interpretuje się przesłankę nieskorzystania przez stronę z tych środków w sposób restrykcyjny. Przyjmuje się, że muszą to być przyczyny wyjątkowe i niezawinione, które usprawiedliwiają niewniesienie przez stronę odpowiedniego środka odwoławczego lub zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2008 r., V CNP 187/07, z dnia 29 stycznia 2009 r., II CNP 130/08, z dnia 14 grudnia 2012 r., V CNP 20/12, z dnia 20 sierpnia 2013 r., IV CNP 17/13, z dnia 27 listopada 2013 r., III CNP 27/13, z dnia 28 listopada 2014 r., I CNP 25/14, czy z dnia 11 lutego 2015 r., II CNP 38/14 - niepubl. i podane w nich dalsze judykaty). Tymczasem w niniejszej sprawie Sądy obu instancji ustaliły, że przyczyną uchybienia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu I - ej Instancji , a w konsekwencji także jego niezaskarżenia był błąd pracownika kancelarii prawnej sprawującej obsługę prawną pozwanego. Konsekwencje takiego błędu - stosownie do ugruntowanego stanowiska judykatury - obciążają stronę reprezentowaną przez pełnomocnika, w którego kancelarii doszło do zawinionego uchybienia.

Skoro zatem przyczyną niezaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego był nieusprawiedliwiony błąd strony pozwanej, wniesioną przez tę stronę skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia należało uznać za niedopuszczalną i odrzucić (art. 424⁸ § 2 k.p.c.).

